

MOŽNÁ.

MORRIS
GLEITZMAN

ARGO

MOŽNÁ

MOŽNÁ.

MORRIS
GLEITZMAN

Přeložila Barbora Punge Puchalská

ARGO

Czech edition © Argo, 2024
Text copyright © Morris Gleitzman, 2017
First published by Penguin Group (Australia).
This edition published by arrangement with
Penguin Random House Australia Pty Ltd.
Translation © Barbora Punge Puchalská, 2024
Jacket art © Matúš Szalontai, 2024

ISBN 978-80-257-4317-1 (váz.)
ISBN 978-80-257-4411-6 (e-kniha)

*Pro všechny děti,
které snily o bezpečném místě*

*A pro všechny země,
které jim ho nabídly*

Možná se to nestane.

Možná bude všechno v pořádku.

Možná bych měl přestat myslet na špatné věci a soustředit se na ty dobré.

Jako třeba na tuhle krásnou krajinu, kterou procházíme. Ptáci štěbetají, motýli poletují a žádný z nich se nerozletí na tisíc kousků.

A ten prach na cestě. Je to velmi kvalitní prach. Měkký při došlapu. Tlumí drncání kol od vozu. Nic lepšího byste si nemohli přát, když máte na voze těhotnou osobu. A vedle vás jde další, které je skoro čtyřicet a má bolavá chodidla.

Ze všeho nejvíc se mi ale líbí ten vlahý a voňavý jarní vánek. Za všechny roky, co jsem naživu, je rok 1946 rozhodně rokem s nejvoňavějším vánkem. Myslím, že je to proto, že kolem není tolik mrtvých těl.

Prozatím.

„Felixi,“ zeptá se Gabriek, „nebolí tě nohy?“

Jeho ustaraný výraz vidím dokonce i přes zaprášená sklíčka brýlí. Gabriek dobře ví, že mi nohy někdy dávají zabrat, a už jsme na cestě několik dní.

„Jsou v pohodě, díky,“ odpovím.

Vlastně mě trochu bolí. Vsadím se, že i Gabrieka bolí nohy a osla Henka taky, takže si nebudu stěžovat.

„Dobrá,“ dodá Gabriel. „V tom případě se přestaň mračit a usměj se.“

Rozhořčeně se po něm podívám.

Copak nevidí, kolik sil mě to nemračení stojí?

„Uvolni se, Felixi,“ přidá se Anya z vozu. „Jseš staženej jak náckův zadek.“

Taky ji zpražím pohledem. Užůž se jim oběma chystám říct o voňavém vánku a měkkém prachu. Jenže ta slova mi z nějakého důvodu uvíznou v krku a ne a ne se dostat ven.

„Zase na ni myslíš, že?“ zeptá se Gabriel. „Na jistou osobu.“

Zavrtím hlavou. Ukážu na motýla.

„Felixi,“ pronese Gabriel tiše. „Domluvili jsme se, že na něho nebudeme myslet.“

Má pravdu. Domluvili.

„Já se snažím,“ ohradím se. „Jenže je to těžké.“

„Já vím,“ přikývne Gabriel. „Ale on nás nenajde. Nikdy. Ne tam, kam máme namířeno.“

„Přesně tak,“ přidá se Anya. „Zliv nemá o Gabrielově farmě ani tušení. Nikdo z města o ní neví. Dokonce ani já jsem o ní nevěděla, než jsi mi to řekl, a to jsem pěkně zvědavá.“

„Takže,“ řekne Gabriel, „už žádné mračení a starosti. Slibuješ?“

Znovu po něm seknu pohledem. Je hodný a starostlivý přítel, ale chová se ke mně jako k šestiletému děcku. Což byste neměli, když je někomu čtrnáct a když ten někdo dobře ví, kolik je na světě trápení.

„No tak, Felixi,“ popíchne mě Anya. „Všichni se musíme snažit. Když to dokážou motýli, zvládneš to taky.“

Roztrpčeně na ni kouknu. Jsem rád, že patří do naší rodiny. A za spoustu věcí jsem jí moc vděčný. Ale někdy zapomíná, že je jen o pár let starší než já. No nic, bude se ke mně muset přestat chovat jako k malému, jestli to dopadne tak, že budu jejímu dítěti pomáhat na svět já.

Cítím, jak mi polévá tváře horko, a odvrátím se.

Neměl bych na takové věci myslet. Zatím ne. Ještě nemám přečtenou celou knihu o dítěti.

„Na něčem jsme se dohodli,“ dodá Gabriel. „Dlouhé roky jsme se všichni museli ohlížet přes rameno a dávat pozor na zabijáky. Zvlášť ty, Felixi. Takže sem přicházíme, abychom žili beze strachu. Jasně?“

Přítakám.

„Dobrá,“ přikývne Gabriel.

Ale mě obavy neopouští.

Celou cestu se jich snažím zbavit, ale nemůžu si pomoci.

Znáte to, jak po válce žijete ve městě plném násilí a na konec zavraždí i zabijáckého vrahouna jménem Gogol, takže si myslíte, že váš život bude bezpečnější a šťastnější, ale pak se doslechnete, že se z Chorvatska, kde vraždil lidi za peníze, vrátil Gogolův bratr Zliv a viní z bratrovy

smrti vás a všude vykládá, že nebude mít klid, dokud vám nevyřízne srdce z těla, a proto s Anyou a Gabrielem tajně zamíříte na Gabriekovu farmu, jenže většinu cesty se užíráte tím, že farma není dost daleko, a navíc začínáte litovat, že jste lékařské knihy vyměnili za osla?

Přesně tohle se mi teď děje.

„Už tam skoro budeme,“ řekne Gabriel. „Ještě slabou hodinku.“

Zatáhne za opratě.

Henk zrychlí svůj těžký krok. Vůz rachotí a vrže ještě víc než v uplynulých devatenácti dnech.

Snažím se co nejusilovněji soustředit na dobré věci. Zapomenout, co všichni ve městě říkají o Zlivovi. Že je ještě nemilosrdnější zabiják než jeho bratr. A když si umane, že byste měli zemřít, nevzdá se.

Nikdy.

Převezmu od Gabriela otěže.

„Teď jsem na řadě já,“ řeknu.

Znovu zatáhnu. Musíme se co nejdřív dostat na farmu a začít v klidu nový život.

Loni, než skončila válka, nacisté Gabriekovu farmu vypálili, takže nás čeká spousta opravování.

Bez pořádného statku s pořádnou střechou místní porodní bába Anyinu dítěti na svět pomoci nepřijde. A musí tam být i kuchyň se sporákem, abychom porodní bábu mohli zastavit, až se dozví, že otcem dítěte je mrtvý ruský voják, a bude chtít znechuceně odejít, a nabídnout jí horký čaj a kus koláče.

Henk se začíná loudat. Hvízdnu na něho a zatáhnu za opratě.

Pořád se loudá.

Pak úplně zpomalí. Vleče se jako šnek.

A nakonec zůstane stát.

Všichni ztuhneme. Víme, co to znamená.

Osli mají výtečný sluch. Henk vždycky slyší nákladáky dřív než my.

„Schovejte se,“ zamumlá Gabriek.

Teď už všichni v dálce slyšíme nákladák. Víme, co dělat. Když je člověk tak dlouho na cestě, naučí se spoustu věcí včetně toho, že nákladáky občas řídí krutí bandité a zločinní zběhové.

Nebo někdo horší.

Gabriek popadne Henkovu uzdu a sejde s vozem z cesty mezi stromy.

Vyskočím na korbu, abych pomohl Anyi.

„Promiň, co jsem předtím řekla,“ omluví se. „Máš pravdu, z některých věcí bychom měli mít strach.“

Vyměníme si pohled a pak přes ni přehodím deku.

Další věc, kterou jsme se na cestách naučili, je, že spousta lidí má o těhotných ženách mylnou představu. Myslí si, že jsou slabé a dají se snadno okrást.

Jenže tito lidé neznají Anyu.

Zpod deky se ozve známý zvuk. Odjištění pistole.

Gabriek zůstane s vozem stát za křovím. Seskočím a přidřepnu vedle něho. Vykukujeme z houští na silnici.

Nákladák už je podle zvuku blízko.

Prosím, modlím se v duchu. Ať jsou to jen krutí bandité a zběhlí zločinci.

Uslyším hlasité bzučení. U obličeje se mi vznáší velký ovád. Oženu se po něm. Sedne na krk Henkovi zrovna v místě, kde má krátkou srst.

Uvědomím si, co jsem přivolal.

Nebodej ho, žadoním v duchu. Ne abys Henka bodl.

Ovád bodne.

Henk zahýká a splaší se.

Vytrhne opatřě Gabriekovi z rukou. Zoufale po nich chňapnu, až to se mnou škusne, spadnou mi brýle a vtáhne mě to do houští. Bodají mě větvíčky a šlehají šlahouny. Měl jsem se nechat od toho ováda bodnout sám.

„Henku,“ zakřičí nějaký hlas. „Stůj!“

Ten hlas nepatří Gabriekovi, ale Anyi.

Zdá se, že zpomalujeme. Přede mnou se vynoří rozmazaný pařez. Překulím se na bok, zaháknu se nohama za pařez a pevně je sevru. V paži a kloubních jamkách ucítím bolestivý tah, ale otěže nepustím.

Zůstaneme stát.

„Hodný Henk,“ chlácholí ho Anya.

Zamžourám nahoru.

Anya sedí na Henkově hřbetě, velké břicho opřené o jeho krk. Musela na něho vyskočit.

„Anyo,“ řeknu. „Neměla bys...“

Gabriel mě vytáhne do stoje a vrazí mi do rukou brýle.

„Rychle,“ pobídne nás. „Všichni do úkrytu.“

Příliš pozdě. Nasadím si brýle ve chvíli, kdy se na silnici

vynoří nákladák. Když projíždí kolem, zpomalí. Jsme odhaleni. Z kabiny vykukují obličej a jasně nás vidí.

„Sakra,“ ucedí Anya. „Nechala jsem pistoli ve voze.“
Stojíme jako přimrazení.

Zadívám se na tváře v nákladáku. Patří muži a ženě, oba jsou mladší než Gabriek.

Přesně jako Zliv.

Muž má na sobě vojenskou uniformu. Žena ne. Oba se na nás upřeně dívají.

Nákladák zpomalí a zastaví.

„To není on,“ zamumlá Gabriek a stiskne mi rameno.

Chce mi tím říct, abych nikam neutíkal. Když člověk vezme nohy na ramena, vždycky vypadá podezřele. Vojáci po těch, co se dají do běhu, střílejí.

Muž a žena vystoupí z nákladního vozu.

Rozhlížím se po nějaké zbrani.

Nemůžeme s jistotou vědět, že to není Zliv. Nikdy jsme ho neviděli. Ukrást vojenský nákladák může každý. A hladovějící žena bude s nemilosrdným zabijákem nejspíš klidně cestovat, dokud on bude chtít.

Vzpomínám si na další historku o Zlivovi, kterou jsem slyšel. O jeho přítelkyni v Chorvatsku. Jednoho dne si z něj dělala legraci, že je v porovnání s bratrem kost a kůže. Zliv se našťval. A vzal na ni nůž. Až na kost.

„Jdu si pro pistoli,“ zamumlala Anya.

„Nedělej to,“ sykne Gabriek.

Žena kráčí směrem k nám. Muž jde za ní, pospíchá, aby jí stačil.

Na okamžik mě napadne, že před ním utíká. Ale pak pochopím, o co jí jde.

Žena hledí přímo na mě. Se zvláštním výrazem v očích. Jako kdyby mě poznávala. Jako kdyby mě znala.

Což je zvláštní, protože si nemyslím, že už jsem ji někdy viděl. Že by to byla jeptiška ze sirotčince, ve kterém jsem před lety bydlel? Nebo jedna z partyzánek, s nimiž jsem žil v lese?

To si nemyslím.

Žena už je blízko.

Zčistajasna zůstane stát. Rysy v obličeji jí ochromí zklamání. Rukama naznačí, že se omlouvá, obrátí se a pospíchá kolem muže zpátky k nákladáku.

Muž zaváhá, dívá se na nás.

Není to Zliv. Nemilosrdný zabiják by se nemohl tvářit tak ustaraně.

„Omyl,“ řekne dotyčný. „Ona myslet... promiňte, moje polština špatný.“

Jeho uniforma vypadá tak trochu anglicky.

„Umím anglicky,“ řeknu.

Což je trochu nadnesené. Učím se anglicky, ale v nebezpečných vojenských situacích jsem jazyk zatím moc nepoužil.

Muž se na mě překvapeně podívá. Přepne do angličtiny, ale s nezvyklým přízvukem.

„Moje přítelkyně se spletla,“ dodá, „myslela, že jsi někdo, o koho se starala v nemocnici. Omlouvám se, jestli jsme vás polekali. Na shledanou.“

Než mi došlo, co ta slova znamenají, otočil se zády a zamířil zpátky k nákladáku. Žena už sedí uvnitř. Muž nastoupí a nákladák odjede.

Uvědomím si, že se celý třesu. Mám zaťaté svaly. To se stává, když je člověk připravený každou chvíli vzít nohy na ramena. Nebo se prát.

Pohlédnu na Gabrieka a Anyu. Vidím, že jsou na tom stejně.

„To bylo štěstí,“ poznamená Gabriek.

„Pro ně,“ dodá Anya.

V ruce drží pistoli.

Souhlasím s Gabrielem. Bylo to štěstí. Tentokrát to nebyl Zliv, ale klidně být mohl. Kdyby se k nám přiřítíl v nákladáku s kulometem v okně, ani s Anyinou zbraní...

Gabriek se na mě dívá.

Nejspíš poznal, na koho myslím.

„Gabrieku,“ vyhrknu. „Myslím, že bychom měli vymyslet nový plán pro naši společnou budoucnost.“

Netušil jsem, co řeknu. Prostě to ze mě vypadlo. Ale když už je to venku, myslím to vážně.

„Nový plán?“ nechápe Gabriek. „Jaký nový plán?“

„Zliv jde po mně,“ vysvětlím. „Takže bude bezpečnější, když budu žít sám. Najdu si nějaké místo někde v kraji. Takže až mě Zliv najde, ty ani Anya u toho nebudete.“

Poznám, že se Gabriekovi můj nápad moc nezamlouvá. A z nasupeného výrazu, s nímž na mě hledí Anya, je jasné, že ani jí se nelíbí.

Taky z něj nejsem moc nadšený.